

Priložnosti za rast iščejo v gradbeništvu

Javna komunalna podjetja so se z upadanjem prihodkov iz osnovne dejavnosti soočila s posodobitvami in usmerjanjem v gradbeništvo.

Manca Borko Grimšič, DATA d. o. o.

»Javna (komunalna op. a.) podjetja so večinoma podhranjena zaradi posegov države v ceno njihovih storitev.«

Leon Lozar, direktor Aquasystems

Najbolj uspešno komunalno podjetje v državi je, glede na zadnje že znane primerljive podatke o višini prihodkov iz prodaje iz leta 2014, podjetje Kostak iz Krškega. Vendar pa, kot pravijo tudi sami zase, niso »klasično komunalno podjetje«. Večino posla – prek 80 odstotkov – opravijo na trgu z gradbeništvom, le preostanek pa z opravljanjem gospodarske javne službe za občini Krško in Kostanjevica na Krki. Rast prihodkov od prodaje je bila v letu 2014 glede na leto prej kar 70,7-odstotna. V letu 2014 so investicije usmerili v gradbeništvo, in nabavili opremo za separacijo in betonarno, ter v sortirnico papirja.

Rast prihodkov zaradi nove uredbe

Nekoliko skromnejšo realizacijo – 41,55 milijona evrov prihodkov od prodaje – so v letu 2014 dosegli v Javnem podjetju Vodovod Kanalizacija (JP VO-KA), kar je predstavljalo manj kot petodstotno rast glede na leto prej. Drugemu najuspešnejšemu komunalnemu podjetju, glede na prihodek od prodaje, pa lahko ostali zavidajo prihodek na zaposlenega, ki je bil najvišji med vsemi komunalnimi podjetji v javni lasti v Sloveniji – dobrih 59 tisoč evrov.

»Rast prihodkov je bila predvsem posledica uvedbe novih cen po Uredbi o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja,« pojasnjujejo v JP VO-KA. Uredba, po kateri so bile cene prvič oblikovane aprila 2014, je omogočila izvajalcem gospodarske javne službe (GJS), da »na daljši rok poslujejo pozitivno, saj določa, da se v ceni priznajo vsi stroški, neposredno potrebni za izvajanje GJS ter priznani donos na sredstva«. Vsa amortizacijska sredstva se tako lahko vložijo v obnove in delovno opremo, dodajajo. Najvišji donos na zaposlenega med 50 največjimi komunalnimi podjetji v državi po prihodkih od prodaje pa so dosegli v podjetju z zasebnimi lastniki Aquasystems, ki skrbi za čiščenje odpadnih voda Maribora in primestnih občin. Dodana vrednost na zaposlenega je znašala preko 479 tisoč evrov (skupaj 7,84 milijona evrov prihodkov od prodaje). Direktor Leon Lozar pojasnjuje, da so lahko tako visoko dodano vrednost s trinajstimi zaposlenimi ustvarili, ker delujejo kot koncesionar, a po podjetniških načelih. Med leti 2000 in 2004 so zgradili Centralno čistilno napravo Maribor, mimo koncesije pa, kot pravijo sami, opravijo zanemarljivo majhen del storitev. Prodaja je bila v minulem letu na podobni ravni kot leto prej, rasti pa ne pričakujejo.

Manj smeti, manj prihodkov

Z upadanjem prihodkov od prodaje pa se sooča tretje največje komunalno podjetje v državi, ljubljansko Javno podjetje (JP) Snaga. S 409 zaposlenimi v letu 2014 (v letu 2015 400, z najetimi delavci 489) je največje komunalno podjetje po številu zaposlenih. Že predlani so imeli za 7,8 odstotka manj prihodkov od prodaje kot leto prej, lani pa se je upad ustavil pri minus 6,1 odstotka. Padec se lahko, med drugim, pripiše tudi manj oddanim komunalnim odpadkom iz gospodarstva in od zunanjih naročnikov. Na ravni države vodijo enega od strateških projektov – gradnjo in upravljanje Regijskega centra za ravnanje z odpadki (RCERO) Ljubljana. Gre za največji kohezijski projekt s področja okolja v državi, vreden 155 milijonov evrov. »Lani jeseni je bil zgrajen še zadnji, najzahtevnejši del projekta – objekt za mehansko biološko obdelavo

Foto: JP Krško

Z notranjim naročilom za gradnjo gospodarske javne infrastrukture so v javnem podjetju Komunalno podjetje Vrhnika dosegli številne pozitivne učinke: bolje so izkoristili proste zmogljivosti, zgradili bolj kakovostno infrastrukturo ter razbremenili ceno gospodarske javne službe.

odpadkov, ki je novembra 2015 dobil dovoljenje za enoletno poskusno obratovanje,« pravijo v JP Snaga. Skupaj bodo tako skrbeli za odpadke približno tretjine Slovenije oziroma 650 tisoč državljanov, saj v projektu sodeluje 37 občin.

Saubermacher Slovenija: Komunalnih podjetij je preveč

Za odvoz odpadkov v 54 občinah skrbi še eno podjetje v zasebni lasti Saubermacher Slovenija. Skrbijo za ravnanje z odpadki 242 tisoč prebivalcev, za gospodarstvo, mimo koncesij, pa opravijo okoli 80 odstotkov storitev. V letu 2014 so se soočili s 4,3-odstotnim padcem prihodkov od prodaje, kar pripisujejo zmanjšanju prodaje odpadnih kovin. Nato so leta 2015 prihodke od prodaje povečali za 3,5 odstotka. Ocenjujejo, da lahko konkurirajo javnim podjetjem, čeprav trdijo, da z njimi niso v enakopravnem položaju.

V javnih komunalnih podjetjih za zbiranje, obdelavo mešanih in organskih odpadkov ter odlaganje vidijo nelojalno konkurenco. »Konkurenca je zelo močna, saj so javna podjetja investirala prek 250 milijonov evrov v izgradnjo regijskih centrov za ravnanje z odpadki iz sredstev države in Evropske unije. Glede na zgrajene kapacitete, ki presegajo slovenske količine, je konkurenca še toliko večja s strani komunalnih podjetij, ki s temi centri stopajo na trg z nelojalno konkurenco,« izpostavljajo v Saubermacherju Slovenija. Kot prevelik ocenjujejo tudi vozni

Storitve JP Snaga so, kot se radi pohvalijo, med najcenejšimi v Sloveniji. Povprečni mesečni strošek ravnanja z odpadki na gospodinjstvo je bil v letu 2015 7,83 evra, kar je za 13 centov manj kot leto prej. Ker so prebivalci povečali količino ločeno zbranih odpadkov, so tako leta 2014 kot 2015 gospodinjstvom izdali dobropis za decembrski račun.

Foto: J. Štebljaj, JP VO-KA

Čeprav gospodarijo racionalno, v JP VO-KA pravijo, da lahko ob skrbi za nemoteno opravljanje storitev vplivajo le na del stroškov in investicijskih odhodkov.

park javnih komunalnih podjetij in vidijo rezerve tako v njihovem številu zaposlenih kot v številu komunalnih podjetij.

Prav v nakup novega smetarskega vozila pa nameravajo vložiti letošnja investicijska sredstva v Javnem podjetju Komunalno podjetje Vrhnika (JP KP), kjer se tudi lahko pohvalijo z rastjo prihodkov od prodaje v višini 17,7-odstotka v letu 2014. Rast pripisujejo gradbeni dejavnosti. Z notranjim naročilom so namreč zgradili sanitarno kanalizacijo in ostalo komunalno infrastrukturo v okviru projekta »Čista Ljubljana«. »To je bil za podjetje največji gradbeni projekt v zadnjih desetih letih. Bili smo prvi, ki smo uspeli Ministrstvu za okolje in prostor dokazati usposobljenost in zmožnost izvedbe takšnega projekta prek postopka notranjega »in-house« naročila,« izpostavljajo v JP KP.

GZS
Zbornica
komunalnega
gospodarstva

kostak

- **gospodarske javne službe v občinah Krško in Kostanjevica na Krki**
- **gradbene storitve: prometna in komunalna infrastruktura, vse vrste objektov**
- **trgovina z gradbenim in instalacijskim materialom**
- **gramoznica in betonarna**
- **sortirna linija za mehansko obdelavo mešanih komunalnih odpadkov**
- **sortirna linija za obdelavo odpadnega papirja**
- **kompostarna za obdelavo biorazgradljivih odpadkov in biološko stabilizacijo ostankov obdelave mešanih komunalnih odpadkov**
- **ravnanje z alternativnimi gorivi iz odpadkov**
- **trženje sekundarnih surovin**

